

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.

List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Slovenci! „Slovenska Straža“ vas kliče! Slovenke!

Vsi, ki ljubimo svoj rod in svojo domovino, udeležimo se velikega dobrodelnega podjetja:

velike efektne loterije „Slov. Straže“

katere čisti dobiček je namenjen

ubogim otrokom, vdovam in sirotam naših padlih junakov in invalidov.

Loterija obsega 1715 dobitkov v skupni vrednosti 20.000 kron.

Dobitki so sledeči:

1 glavni dobiček v vrednosti 5000 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 1000 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 500 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 300 K, 1 glavni dobiček v vrednosti 200 K, 10 dobitkov v vrednosti po 100 K, 50 dobitkov v vrednosti po 50 K, 50 dobitkov v vrednosti po 20 K, 100 dobitkov v vrednosti po 10 K, 1500 dobitkov v vrednosti po 5 K.

Srečka samo 1 K! Žrebanje se vrši že 31. maja 1915. Srečka samo 1 K!

Segajte takoj po teh srečkah! Dokazite vsi, da v nas še ni zamrla narodna zavest in človekoljubnost! — Srečke prodajajo razne trafike in trgovci, naročajo se pa tudi v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

P. n. naročnikom

vljudno naznanjamo, da smo danes priložili položnice, potom kojih se naj blagovoli vsa zaostala in nova naročnina poslati. Ako pa dobi slučajno kdo položnico v roke, ki je že naročnino poravnal, naj dobi novega naročnika in istemu izroči položnico. Ker se mora list itak boriti z velikimi gospodarskimi težkočami, pozivamo ponovno naročnike, da čim prej poravnajo zaostalo in vpošljejo obenem novo naročnino in pridobivajo nove naročnike!

Upravništvo.

Przemysl padel.

Že par dni so krožile med ljudstvom tajinstvene govorice, da je naša trdnjava Przemysl pred padcem. Tudi iz uradnega poročila zadnjih dni je bilo čitati med vrsticami, kaj se pričakuje. Dne 22. t. m. je konečno uradno poročilo krožeče govorice potrdilo.

Przemysl naš ponos je padel. Štiri in pol mesca je prvovrstna trdnjava vztrajala in kljubovala ruski velikanski premoči, ki se je trdnjave kakor železen obroč krog in krog oklepala, tako, da ni mogel nikdo noter in ven.

Ko so se namreč naše armade po bitki pri Grodeku umaknile proti zahodu in jugozahodu, je obkolila trdnjavo armada bivšega bolgarskega generala Dimitrijeva. Ta se je odločil, da vzame Przemysl s splošnim naskokom; napad se je pa ponesrečil in je stal okoli 70.000 mož.

Dne 10. oktobra 1914 so se Rusi umaknili za reko San — trdnjava je bila tedaj zopet prosta, a žalibog le kratek čas. Ko so se pa morale umakniti pred rusko premočjo armadi generala Dankla in Hindenburga, tudi našemu južnemu krilu blizu Przemysla ni drugega kazalo. S tem umikanjem se je Rusom zopet omogočilo kmalu po 12. novembru trdnjavo obkoliti s silo, močno — okoli 150.000 mož — med tem, ko je trdnjavska posadka štela okoli 40.000 mož.

Kljub tri- do štirikratni premoči Rusi niso več upali podvzeti splošen napad na trdnjavo, ampak so se bolj omejevali na strogo obkolitev kot tako in le na manjše boje, koje je večinoma hrabra trdnjavska posadka sama s svojimi izpadi izzvala. Ko bi bila trdnjave odvisna od

osebne hrabrosti trdnjavske posadke, bi Rusi še lahko dolgo čakali na padec, če bi ga sploh dočakali. Kar pa ni moglo sovražno orožje in številna premoč, je zmogla druga sila — lakota, katero je še bolj pospešilo prebivalstvo, ki je zbežalo pred Rusi v trdnjavo, in okoli 20.000 ruskih ujetnikov.

Sredi tega mesca je trdnjavski poveljnik opozoril vrhovno vodstvo, da ima trdnjava hrane le še za par dni. Kljub napredovanju v karpatskih prelazih in Bukovini ni bilo več misliti na to, da bi pravočasno prišla naša armada do Przemysla.

Dne 19. t. m. so trdnjavske izpadalne čete na vse zgodaj preko črte trdnjaviških pasov prodrle, a so se morale po sedemurnem boju pred rusko premočjo umakniti nazaj v trdnjavo. Hrane je bilo le še za tri dni; poveljnik Kusmanek je dobil torej ukaz po treh dneh razstreliti vse utrdbe in vojni material in na to še-le trdnjavo Rusom prepustiti. Kakor poroča trdnjavski letalec, se mu je tudi posrečilo vse uničiti, tako, da so Rusi dobili 22. t. m. le kup trdnjaviških razvalin. Posadko hrabre trdnjave so seveda gotovo Rusi odpeljali v vojno ujetništvo.

Težko je človeku, da smo izgubili to postojanko, na katero smo bili tako ponosni; človeku se zdi, kakor, da bi mu bili pokopali enega najboljših prijateljev. Seveda je škoda trdnjave in moštva, škoda tudi ovire, ki je vezala precej ruskih sil na-se, ki bodo sedaj proste, nenadomestljiva in nepopravljiva pa tudi izguba seveda ne bo. Naše vrhovno poveljstvo ta padec ne gleda le iz idejnega stališča, ampak v prvi vrsti iz praktičnega; vedelo je že veliko naprej, da je trdnjava izgubljena in tudi z novim položajem davno že računila. Naše armade niso bile presenečene, nasprotno so že davno razvrstile svoje čete tako, da bodo tudi v novem položaju rusko povodenj premagali. V Przemyslu je odločevala lakota — zunaj trdnjave bo pa govorilo, kakor doslej nezlomljivo orožje naših hrabrih vojakov.

Gospodarstvo.

Ne prodajajte delavne živine!

Lov za praznim dobičkom! Tako in nič drugače moramo imenovati kupčijo, ki se je razvila v zadnjem času

po naših krajih pri živini. Vsak bi rad prodajal za visoko ceno, tega pa ne pomisli, da bo moral plačati še višjo ceno, če bo hotel kaj kupiti. Pred vsakim semnjem hodijo prekupei že par dni poprej okrog, stikajo po vaseh in hlevih in kupujejo živino, da jo potem na semnju ali pa že prej zopet prodajo z dobičkom. Tako se živina preganja iz rok v roke in vsakih rok se mora prijeti nekoliko dobička. Nekateri prekupei spravijo v par dneh po 100 K dobička in več skupaj. Taka kupčija ni zdrava in se bo pri kmetu maščevala!

Naša kmetija izgublja na ta način čim dalje bolj potrebno delavno živino. Kar ni vzela vojska, to daje kmet iz gole in v tem slučaju prazne dobičkarije stran. Kaj ni to škoda? Kako bomo pa obdelovali zemljo, če ne bo dobre delavne živine pri hiši?

Naj bi naši gospodarji vendar malo pomislili, da je sedanja cena slepilna in da se brez dobre delavne živine ne da izhajati na kmetiji!

R.

Nesreče pri naši živini.

Vsako leto se pripeti pri nas več nesreč pri živini in sicer raznih nesreč. Tukaj pogine krava za težkim porodom, tam pogine vol za neprebavnostjo želodca itd. Take nesreče so hud udarec za malega posestnika. Letošnjo zimo se je pripetilo v novomeški okolici zopet več takih nesreč. Nekemu posestniku sta n. pr. za neprebavnostjo poginili kar dve živali, en vol in ena krava.

Žalostno je, da se naši gospodarji zatekajo po potrebno pomoč še le v zadnji uri, namreč potem, ko so doma poskusili že vsa mogoča sredstva in ko je vsaka pomoč prepozna. Ponovni taki slučajji bi morali naše gospodarje vendar že prepričati, da so taki slučajji boleznijo silno nevarni in da je treba takoj dobre živino-zdravniške pomoči.

Žalostno je pa tudi to, da smo raznim takim slučajem nesreč sami krivi. Opozorjam za danes na nesreče, ki so se pripetile pri nas že zaradi neprebavnosti želodca in ki so zahtevale že nešteto žrtev. Take nesreče so izključene v hlevih, kjer se živino skrbno krmi. V nasprotnih slučajjih se pa rade pokažejo in je le trdni naravi naše živine pripisati, ako se taki slučajji še bolj pogosto ne dogajajo.

Če se živini želodec zapre, tako da ne more prebavljati použite krme, potem je krivda le v slabi krmi ali pa v napačnem krmljenju. Čudno je to, da se od prizadetih gospodarjev noče nobeden tega zavedati. Nobeden noče vedeti, da bi bil sam kaj zgrešil! In vendar je tako! Če se pokaže pri živini neprebavnost, v takem slučaju se zapre tretji želodec ali pravilno povedano tretji predal želodca, tako imenovani „devetogub“, to je tisti del želodca, ki ima znotraj številne gube, ki delijo želodec kakor tanke pregraje v ozke predalčke. Med temi gubami obtiči krma, tako da ne more naprej ne nazaj. Vse prebavljenje se ustavi in če ni mogoče tako obležane krme, ki se nazadnje seveda strdi in zapeče, naprej spraviti, nam mora žival poginiti.

Ako obleži krma v „devetogubu“, je temu kriva le krma ali pa neredno krmljenje. To se vidi tudi iz zgoraj navedenega slu-

čaja, ko sta poginili dve živali, ena za drugo za neprebavnostjo želodca. Da se pred tako nesrečo po možnosti varujemo, priporočam našim živinorejcem sledeče: 1. Ne pokladajmo krme, ki je prašna, blatna, predno je ne iztepemo; s take krme mora prah dol. Sploh je prav, če se taka krma meša z drugo in zdravo krmo. 2. Pokladati ne smemo krme, ki je na en ali drug način pokvarjena. Pred težko prebavno krmo se moramo sploh varovati. Tako krmo je mešati z drugo lažje prebavno in boljšo krmo in pomagati si je v enem in drugem slučaju tudi s soljenjem krme. 3. Prekratka rezanica vpliva ravno tako slabo kakor celo koruzno ličkanje. 4. Ne preoblagajmo želodca! Preobilno krmljenje je napačno. Če se želodec preveč nabaše, vpliva tako natlačena krma slabo na poznejšo prebavo in na ves užitek. Živina naj dobi toliko, kolikor treba, da se nasiti. Nič več in nič manj! 5. Potrebno krmo je redno pokladati, to se pravi, točno ob določenem času. Če je žival gladna, ker je predolgo čakala na krmo, se tudi lahko pojavi neprebavnost, če se žival pozneje preveč nasiti. 6. Ne tiščimo živine preveč v hlevih, tudi po zimi ne. Žival, ki zmeraj v hlevu stoji in pride premalo ven, se mora nagibati k težji prebavnosti.

Vsi ti slučajji lahko povzročijo neprebavnost, zlasti takrat, če nastopajo skupno, če manjka namreč živini dobre krme in dobre strežbe. Bodimo tedaj previdni in ne nakopavajmo si takih nesreč sami! Če se pa slučajno pripete, skrbimo takoj za pravo pomoč!

Rohrman.

Škropljenje in žveplanje vinogradov.

Ker se še vedno sliši tarnanje vinogradnikov, da nimajo dovolj potrebne galice, tako da ne bodo mogli škropiti svojih vinogradov, sporočam sledeče:

Razmeroma je dežela Kranjska z galico v Avstriji najbolj preskrbljena in vsak, kdor se je zato brigal, je od kmetijske družbe dobil vsaj toliko galice, kolikor jo rabi za najhujšo silo. Dalje je kmetijska družba preskrbela perocid, ki mu mnogi, ker je nekaj novega, še ne zau-pajo, pa gotovo po krivici, kajti najboljši avstrijski strokovnjaki so prepričani o njegovem popolnem učinku. Konečno nam ostane še eno, pri nas (tudi od podpisane) že izkušeno sredstvo, Tenax (beri tenaks). Tenaks je modrikast prašek, ki obstoji iz zmlete galice, sode in žveplenokisne gline.

Zadnja je primešana zaraditega, da galica na listu bolj drži, soda pa namesto apna. Raba tenaksa je zelo priprosta. Za 100 l vode se odtehta 1 in ena polovica kg do 2 kg tega praška, se vrže v vodo in se z njo dobro premeša. Prašek se hitro raztopi in škropilna zmes je pripravljena. Pripravlja se jo toraj jako hitro, sproti, če je treba lahko za vsako škropilnico posebej. V tem slučaju se vzame za vsako škropilnico 15 do 20 g (2 deke) tenaksa. Tenaks se dobiva v vrečah po 5, 25 in 50 kg. V vrečah po 25 in 50 kg stane sedaj na Dunaju 180 K za 100 kg. Vožnjina ne stane veliko, ker je za polovico znižana. „Tenax“ se dobiva pri

tvrdki: Dr. G. Heiner & Co, chemisches Laboratorium, Wien II., Mollardgasse 69.

Priporočam tistim vinogradnikom, ki še nimajo ali ne dobe potrebno galico ali peroxid, da se takoj preskrbijo stenaksom, kajti tudi tega sredstva bo kmalo zmanjkalo. Svetujem tudi trgovcem na deželi, da si nabavijo tenaks, ker bodo s tem zlasti manjšim vinogradnikom, ki so navajeni kupovati galico po kilogramih v prodajalnah zelo vstregli. Dalje opozarjam vinogradnike, da oddaja c. kr. kmetijska družba v Ljubljani jako fino, bolonijsko žveplo. Preskrbite si tedaj tudi tega.

Kakor galico (peroxid, tenaks) in žveplo, tako si pa je treba nabaviti tudi škropilnice in žveplalnike že sedaj, ker se jih pozneje ne bo dobilo. Opozarjam na to vinogradnike še posebej. Kot najboljše izkušene škropilnice „Avstrija“ stanejo sedaj po znižani, tvorniški ceni z zabojkom vred na Dunaju 35 K 66 h, žveplalniki, ročni 10 K 20 h, nahrbtni od 26 K 90 h do 31 K 70 h. Kdor želi teh strojev kaj naročiti, zglesi naj se takoj pri podpisnem.

B. Skalicky,

c. kr. vinarski nadzornik v Rudolfovem.

Gospodarske drobtine.

Paša v državnih gozdih. Uradno se poroča: Poljedelsko ministrstvo je zato naročilo vsem gozdarskim ravnateljstvom, kakor tudi ravnateljstvu grškega pravoslavne verskega zaklada, naj se l. 1915 dovoli paša na vseh primernih pašnikih gozdov, ki so last države ali gozdnih zakladov, v kolikor bi paša bistveno ne škodovala gozdarstvu.

Izdelovanje kruha pri zasebnih gospodinjstvih. Trgovsko ministrstvo je dne 30. januarja t. l. prepovedalo, da se za izdelavo kruha ne sme uporabljati samo čista pšenična ali ržena moka, ampak se mora isti pridjati ječmenova, koruzna, ovsena in riževa moka ali krompirjevo testo. Pšenične ali ržene moke se sme vzeti le samo polovica. Če se n. pr. vzame 10 kg moke za eno peko, se sme vzeti samo 5 kg čiste pšenične ali ržene moke. Ostalo mora biti mešano z ječmenovo, koruzno ali kako drugo moko. Sladkorja se sme pridjati k 10 kg moke samo polovico kilograma. Te odredbe ne veljajo samo za peke-obrtnike, ampak tudi za domača gospodinjstva. Gospodinj se naj po tem uradnem navodilu ravna, da ne bodo imele pozneje kakih neprilic. Vladna odredba namreč pravi, da imajo oblasti (samo oblasti!) pravico, nadzirati tudi peko kruha v domačih gospodinjstvih. Izdelava kruha iz čiste koruzne, ječmenove ali ovsene moke je seveda dovoljena.

Turška vojska.

Streljanje na Dardanele. „Kölnische Volkszeitung“ poroča iz Aten: Turki s strelivom zelo varčujejo, Francoze in Angleže pa velja streljanje na Dardanele že vsaj 150 milijonov frankov.

Nadaljne izgube Francozov in Angležev pri Dardanelah. Poleg francoske oklopnice „Bouvet“ se je potopila tudi neka torpedovka. Poškodovana je bila tudi neka angleška oklopnica tako, da ni bila več sposobna za boj; poškodovana je bila poleg te še ena oklopnica tako, da se je morala umakniti.

Francoska oklopnica „Bouvet“ potopljena v Dardanelah. Glavni stan poroča 19. marca: Ob današnjem obstreljevanju Dardanel se je potopila radi ognja turških baterij francoska oklopnica „Bouvet“ ob vходу v Dardanele. „Bouvet“ je bil po turških topovih iz velike daljave večkrat zadet. Topovi križark so takoj utihnili, ker je najbrže izbruhnil v notranjosti ladje požar, ki so ga morali mornarji gasiti. Kmalu nato se je čula eksplozija; „Bouvet“ je izginil v valovih. Mornarje so najbrže rešile druge oklopnice.

Dve angleški bojni ladji potopljene. Tudi dve angleški oklopnici, ena tipa „Irresistible“ in druga „Afrika“, ki sta bili že prej poškodovani, sta se 19. marca ponoči vsled ognja turških baterij potopili. **Angleži in Francozi izkrcali čete na otoku Lemnos.** Angleško-francosko brodovje je na otoku Lemnos izkrcalo 2000 mož in odstavilo grške oblasti, ki so na otoku brez moči. Na otoku so zavezniki napravili postajo za premog in delavnico za popraviljanje ladij. Grčija baje pripravlja protest.

Angleško in francosko uradno poročilo o potopljenih ladjah. Angleška Admiraliteta poroča, da so se britski bojni ladji „Irresistible“ in „Ocean“ kakor tudi francoska bojna ladja „Bouvet“ vsled min v Dardanelah potopile. Izgube na mostvu na angleški strani niso težke, vendar je skoro vsa posadka ladje „Bouvet“ utonila. Francoska bojna ladja „Gaulois“ je morala vsled poškodb, ki jih jej je prizadel sovražni ogenj, začasno zapustiti bojno črto.

Kako se kupuje krompir v Berlinu.

„Berliner Tageblatt“ priobčuje sledečo zanimivo sličico:

Ura je osem zjutraj. Na Wilmersdorfskem trgu. Kopica žensk čaka s košaricami, torbami celo z vozički. Nekatere imajo v rokah popolnoma primitivne vrečice iz močnega papirja. Pridrda voz s krompirjem. V dokaz, da je to „vojni krompir“, stoji poleg voza stražnik. Voznik ni niti stopil z voza in je dejal stražniku: — Prodajam 10 funtov le za 45!

Množica žensk niti ne črne, zato pa varuh postave odločno reče:

— Po 45 pfenigov ne gre! Je odlok!

Toda nato se začne pripominjati, da je bila najvišja cena določena celo na 60 pfenigov. Stražnik, čigar žena se morda tudi preriva med množico žensk, je pa vesten in hitro telefonično vpraša wilmersdorfski magistrat. Z magistrata telefonirajo:

— 40 pfenigov je maksimalna cena za 10 funtov krompirja in basta!

Trgovci niti niti zlezal z voza in je dejal:

— Dobro, pa grem!

Toda sedaj ta hrup. Slišijo se kriki. Vse ženske so že videle v duhu polne košarice, torbe, vozičke in vrečice in sedaj jim hoče prodajalec uiti izpred nosa.

Voz se odpelje. Protestirajoče ženske pa hajd za njim. Gneča, zmešnjava kakor bi se bile razvezale vse vreče in bi se bil ves krompir razsul po ulici. Stražnik teče za njimi.

Voz gre proti mestni hiši. Ženske za njim. Ali je morda voznik nalašč zapeljal pred mestno hišo? In tako vidimo majhno nedolžno demonstracijo pred rdečo wilmersdorfsko mestno hišo. — — —

Druga slika. Popoldne ob petih na magdeburskem trgu pred glavno tržnico.

Že od dveh dalje se zbirajo ženske. Ob vrodu stoji stražnik. Ženske se postavljajo v vrste, v vsaki vrsti jih je po pet. Po preteku ene ure je treba drugega stražnika. Vrsta žensk je že tako dolga, da se stikajo že za voglom. Čez eno uro je treba zopet še enega stražnika. Pred 5. uro je ogromna tržnica vsa obkoljena po čakajočih ženskah. V nekaterih vrstah jih je po sedem, osem in devet. Do 2000 ljudi je tu. Ko odbije ura pet, pride voz, do vrha naložen s krompirjem. Ženske ga pozdravljajo z veselimi klici.

Tokrat ni privatni trgovec. To je voz mesta Berlin. Tokrat prodaja magistrat. V skupinah — stražniki natančno odštejejo po 25 do 30 oseb — spuščajo stražniki ženske v tržnico. Takrat je skrb za vsakdanji krompir res odlegla.

Loterijske številke.

Gradec, 17. marca 45 41 72 53 4
Trst, 24. marca 19 48 69 29 89

Vojska z Rusi.

Nemci zopet ujeli 1900 Rusov. Veliki glavni stan 18. marca: Zahodno od Szkwe so Nemci ujeli 900, vzhodno od Szkwe pa 1000 Rusov in zaplenili 4 strojne puške.

Odbiti ruski napadi pri Baligrodu in Užoku. — Težke ruske izgube. Z Dunaja se poroča 19. marca: Ruski ponočni napad na višine jugozahodno od Baligroda smo po kratkem boju odbili. Močnejše sovražne sile so napadle dopoldne naše postojanke severno od prelaza Užok. Kakor dne 14. t. m. tako so bili tudi včeraj s težkimi izgubami odbiti.

Na bojni fronti v jugovzhodni Galiciji so se dopoldne srdito bojevali. Številni napadi, ki jih je sovražnik zopet naperil proti sredini in levemu krilu postojanke, so se vseskozi ponesrečili ob trdnem in vztrajnem zadržanju naših čet. Sovražnik je imel zelo težke izgube. Bojišče je pokrito z mrtvimi. Pet častnikov in 500 mož smo razorožili in ujeli.

Obstreljevanje Osovjeca. Listi poročajo iz Petrograda, da se obstreljevanje Osovjeca nadaljuje. Nemcem se je posrečilo, da so razvrstili več baterij blizu trdnjave. Tudi pri Prasnyszu nemška artilerija živahno deluje. Očividno pripravljajo večjo ofenzivo trdnjavske čete.

Trdnjavo neprestano obstreljuje tudi veliko zračno brodovje. Obleganje je tako intenzivno, da število v trdnjavo izstreljenih granat in bomb že presega 1000.

Ruski vpad v Memel. Rusi so vdrl v malih oddelkih v najsevernejši kot vzhodne Pruske v smeri proti Memelu, ter neznansko plenili in požigali. Nemško vojno vodstvo je za to naložilo od Nemcev zasedenim ruskim mestom plačilo večjih svot kot odškodnino. Ob enem je nemško vodstvo zagrozilo, češ, da bodo za vsako od teh tolpa požgano vas ali posestvo na nemških tleh požgali tri vasi ali posestva na od Nemcev zasedenem ruskem ozemlju. Na vsako požiganje v Memelu pa da bodo odgovorili s tem, da bodo zažgali ruska vladna poslopja v Suvalkiju in drugih glavnih mestih gubernij, ki so zasedene od Nemcev.

Velikanski boji v Karpatih. Vojni poročevalci poročajo 22. marca: Rusi so v Karpatih spravili na fronto vse svoje razpoložljive sile. Rusi neprestano napadajo. Pri Dukli, Užoku in Lupkovu so dosegli boji svoj višek. Našim četam se je posrečilo odbiti naskakujoče ruske množice s strašnimi krvavimi izgubami za Ruse. Prostor pred našimi postojankami je poln trupel ruskih vojakov. Dvomljivo je, če bodo mogli Rusi še nadalje izpolniti vse vrzeli.

Domače in tuje novice.

Gospodarska zadruha za Novo mesto in okolico opozarja člane na občni zbor, ki se vrši v nedeljo, dne 28. t. m. ob polu 8. uri zvečer v Rokodelskem domu. Pridite polnoštevilno!

P. J. Žurga iz Novega mesta se nahaja še vedno v Karpatih. V zadnjem pismu poroča, da se nahaja v gorovju, na prostoru, kjer se bje najljutejši boj za neko železnico, kjer bi Rusi radi prebili našo bojno črto, da ne bi bilo rusko levo krilo v nevarnosti. Nadalje piše:

Najprej smo poskusili priti preko gorovja ob železnici, bili smo že skoro čez, pa smo morali nazaj in po drugi poti po stranskih dolinah. Preko smo prišli, naprej pa ne moremo tako brž. Kraji so lepi, prav slovenskim podobni. Večkrat napravim daljše sprehode, da malo ogledam vojaško življenje. Nekatere interesantne prizore vjamem tudi v fotografski aparat, kadar je mogoče. Mnogo zanimivih že imam, da bode tudi drugi videli par vojnih prizorov, ako mi bo mogoče jih obvarovati pred pokvarjenjem do konca. Toda prav do bojne črte ne morem priti peš v kratkem,

meni odmerjenem času, ker smo navadno nastanjeni 10 do 15 km dalečzadaj. Podnevi sem ali doma, ali na sprehodu (sedaj, ko nismo etablirani) in lovim primerne slike, zvečer jih proizvajam kljub vsem neugodnim razmeram.

Nemške postne pridige bo imel P. Emil Volbert od sobote 27. t. m. do velikega četrtka vsaki večer ob polu 7. uri v kapiteljski cerkvi. Pridigoval bo o „prerojenju sveta po vojski“; k pridigam povabi vljudno dr. Seb. Elbert, prošt.

Duhovska vest. Ta teden je g. spiritual iz Premysla dr. Bazilij Pynylo obiskal begunce rusinske po Belokrajini, da so opravili svojo velikonočno pobožnost. Nekaj grškokatoliških rusinskih vojakov je obiskal tudi v obeh tukajšnjih bolnicah. Za časa vojske biva gospod spiritual v Škofji Loki.

K poročilu v „Dol. Novicah“ z dne 12. t. m. št. 49. pod naslovom: „Bolnica v Kandiji“ — darovi za bolne vojake — pripomnimo še, da so po velerodni gospe Josipini Romold, soprogi c. kr. sodnika v Mokronogu, poslani znesek K 118:20 podarile sledeče dame: gospa Julija Eiletz, ga. Franja Keržon, ga. Josipina Romold in gđc. Ana Kolenc. Bog plačaj vsem!

V bolnici usmiljenih bratov v Kandiji se nahajajo začasno sledeči slovenski vojak: Aubar Alojz iz Globočdola, okraj Rudolfovo; Bayer Ivan iz Žabjevsi, Rudolfovo; Bizjak Alojz iz Slinovca, Krško; Dular Franc iz Potoka, Rudolfovo; Erjave Franc iz Gor. Suhadola, Rudolfovo; Guštin Franc iz Brusnic, Rudolfovo; Hočevan Alojz iz Krke, Rudolfovo; Hlupar Martin iz Krupe, Črnomelj; Judnič Jožef iz Semiča; Jarc Jožef iz Žužemberka, Rudolfovo; Kastelic Jožef iz Mleševa, Litija; Malešič Franc iz Božjakova, Črnomelj; Miklavčič Franc iz Stare vasi, Krško; Miklič Jožef iz Štatenberga, Krško; Planinc Marko iz Vidma, Brežice; Potočar Martin iz Mirne peči, Rudolfovo; Povše Alojz, iz Goriške vasi, Rudolfovo; Rzeničnik Leopold iz Trbovelj, Celje; Repar Jožef iz Soteske, Rudolfovo; Sotlar Anton iz Stranske vasi, Rudolfovo; Sirmik Franc iz Ljubljane; Smrekar Anton iz Prapreč, Rudolfovo; Šušter Alojz iz Grmade, Rudolfovo; Škedel Jožef iz Mraševa, Rudolfovo; Škoda Anton iz Prekope, Krško; Tome Martin iz Škril, Črnomelj; Zajc Anton iz Kronavo, Rudolfovo; Žagar Ivan iz Grobelj, Krško; Žulič Ivan iz Ošterca, Krško.

Iz ruskega ujetništva sta se oglasila tudi Josip Petelin, 27. dom. pešpolk, doma iz Velike Slivnice pri Velikih Laščah, in Jožef Vintar, topničar, doma tudi iz Vel. Slivnice pri Velikih Laščah.

V ruskem ujetništvu se nahaja Alojzij Drečnik iz Vinji vrha št. 33, ki je služil pri 17. pešpolku. Ujet je v Kijewu; v ujetništvu so mu noge amputirali. — Od Rusov je bil ujet tudi Jožef Kastelic iz Pristave št. 5. Sedaj se nahaja v Bisku, gubernija Tomsk.

V srbskem ujetništvu se nahaja Jožef Ausenik, posestnik Drganje selo št. 3. Njegov naslov je: Zarobljeniška komanda I. četa Niš. Ujet je bil, ko so Srbi Belgrad nazaj vzeli.

Ujeti Dolenjci na Ruskem. Ljudevit Bartol je sporočil svojcem v Podpresko, občina Travnik, na Dolenjskem, da se nahaja v ruskem ujetništvu, in sicer v mestu Kovrov v vladimirski guberniji. — Karel Kordiš, doma iz Malega loga pri Tratniku na Dolenjskem je ondan nepopisno razveselil svojo ženo Franciško s pismom, v katerem ji je še-le čez več mesecev naznanil, da je še med živimi in da se bosta še videla, če bo le božja volja tako. Karol Kordiš nahaja se sedaj v mestu Tomsku v Sibiriji.

Legitimacije za kruh in moko bodo uvedene dne 28. marca. Istočasno bo določen dnevni konzum z 200 g moke za osebo torej kakor v Nemčiji. Karte bodo ednotne, 4/7 bodo veljale za kruh, 3/7 za moko.

Krasen meteor se je videl 24. t. r. ob 3. uri 20 minut zjutraj, v smeri severozahoda proti jugovshodu. Vtis stlobe je bil tak kakor bi se polna luna naenkrat prikazala.

Vpoklican je bil na nagloma v nadaljno aktivno službovanje novomeški g. profesor Stopar.

Superarbitriran je bil pred krakim radi na južnem bojišču zadobljenega reumatizma g. profesor Makso Sever. Natopil je že zopet poduk v gimnaziji.

Vojaške vesti. Franc Zure pešec 21. domobr. polka v Ljubljani, dma v Koritih pri Dobrniču, je bil prvič ranjen v nogi pri Grodeku; ko se je za to obvezal, je lezel še več ur daleč a svojimi vojaki. A tu ga je zadel druga krogla v prsa; bil je nezavesten in še le tretji dan se je osvestil v neki bolnici. Pred nekaj tedni je prišel na dol, da se ozdravi.

Umrli so v Novem mestu: Marko Radež, zasebnik, 84 let; Apolonij Bervar, zdravnikova vdova in mati umrlega provincijala P. Edvard, 82 let; Emila Ogrin, dijakinja III. gimn. razreda, hči tujašnjega trgovca, 13 let; Ivana Ramor, soproga cestnega mojstra, 62 let.

Prebiranje vletih 1873. do vsčvši 1877. rojenih črnovojnikov se vrši na Dlenjskem 6. aprila v Kočevju za sodni kraj Kočevje; 7. aprila v Ribnici za sodni kraj Ribnica in Vel. Lašče; 9. aprila v Črnomlju za sodni kraj Črnomelj in Metlika; 11., 12. in 13. aprila v Rudočovem za sodne kraje Rudolfovo, Trebje in Žužemberk; 1. in 2. maja v Litiji za sodni kraj Litija; 4. maja v Višnji gori za sodni kraj Višnja gora; 23. in 24. aprila v Krškem za sodni kraj Krško in Radeče; 25. aprila v Kostanjevi za sodni kraj Kostanjevica; 26. aprila v Mokronogu za sodni kraj Mokronog.

Vpoklicanje superarbitriranega moštva. Vojno ministrstvo je odedilo, da se vpokličejo s 1. aprilom 1915 v nadaljevanje aktivne vojaške službe vse one osebe moštva, ki so bile na podlagi prezentacijskega izvida o priliki mobilizacije 1. 1914. superarbitrirane in katerih dopust oziroma pustitev v neaktivnem stanju traja vsled dotičnega superarbitr. sklepa čez 1. april t. l.

Slovenski častnik živ zgor. Absolvirani jurist in rezervni poročnik 2. bos. herc. polka Ivan Grandovec iz Trebnja je bil 21. februarja na severnem bojišču zadet od sovražne krogle. Podal se je v lazaret, katerega je takoj nato vrgla sovražna granata tako, da so ranjeni, med njimi tudi poročnik Grandovec, zgoreli.

Odpravljena carina. Vlada je sporazumno z ogrsko vlado začasno odpravila carino na prešiče, težke nad 130 kg, naravno maslo, sveže, osoljeno in tudi raztopljeno maslo kakor tudi na drugo jedilno mast, živalski loj, rastlinski loj, palmino olje, stroje za košnjo in žetev in modro galico.

Vojni kruh. V trgovinskem ministrstvu se vrše posvetovanja, da bi se sploh prepovedalo izdelovanje malega pečiva (žemelj itd.) in da bi smeli peči le vojni kruh.

Prepovedan izvoz krompirja. Da se izvozu krompirja in pretiravanju cen napravi konec, je deželna vlada prepovedala prosto prodajo krompirja. Tako bo mogoče tudi manj premožnim preskrbeti si tako potrebnega živeža in blago bo ostalo v deželi. Ako pa se bo dognalo, da je krompirja v deželi za lastne potrebe dovolj, tedaj bo zopet dovoljena prosta prodaja.

Pegasti legar na Kranjskem. Tam zaposleni 45 letni Savo Simić iz Bosne je v noči na 18. t. m. umrl na sumljivi bolezn. Raztelesenje je dognalo, da je umrl na pegastem legarju. Kako je bolezen nalezl, se še ni dognalo.

Tudi v jarkih vojakov ne zapusti humor. Praška „Slavia“ je dobila pred kratkim tako ponudbo z bojišča: „V Jarku, dne 24. februarja 1915. Ker smo dovršili

zgradbo nove hiše (2 metra pod zemljo, 100 m pred rusko fronto), smo se odločili mi podpisani lastniki, da jo zavarujemo in da Vašemu cenjenemu zavodu stavimo to-le ponudbo: Zavarovanje naj velja proti ognju, šrapnelom, granatam in proti porušenju. Prosimo, da nam pošljete svojega zastopnika, ki naj preceni gradbo in odredi višino zavarovalnine, katero bomo pošiljali vsakih 10 dni. Naša hiša se nahaja na glavni bojni fronti med Varšavo in Karpatami. Prosimo skorajšnjega odgovora: Josip Repka, Jan. Taborski, Alojzij Dvorski, lastniki.

Vožnja našega prestolonaslednika med sovražnim ognjem. Ko se je prestolonaslednik o priliki obiska nekega armadnega zbora v vzhodni Ogrski peljal z avtomobilom v Pilico, so Rusi s topovi najljutejše obstreljevali tiste ceste, po katerih se je vozil prestolonaslednik. Naš prestolonaslednik je nevstrašeno nadaljeval vožnjo med gromenjem sovražnih topov.

Za trupla vojščakov, ki so padli na bojnem polju ali umrli za ranami ali vsled bolezni, katero so si nakopali na bojnem polju, se bo dovolilo na progah c. kr. avstrijskih državnih železnic in na privatnih, od države obratovanih železnicah 50 odstotkov znižanje voznine, če se bodo mrličji prevažali po končani vojni in kot navadno vozno blago.

Aretirani dobavitelji za vojsko. Budimpeštansko redarstvo je aretiralo: agenta Izidorja Glücka, Jakoba Sperlinga in Martina Singerja. Ti so s pomočjo konzorcija, katerega so sami ustanovili, dobavili erarju 24.000 parov čevljev, pri katerih so pa bili podplati deloma izdelani iz papirja.

S francosko-laške meje. Švicarski listi poročajo, da so Francozi odredili na italijanski meji znatno premikanje čet proti jugu. Več Italijanov je aretiranih.

Angleški rudarji groze s splošno stavko. 90.000 angleških rudarjev grozi s splošno stavko. Zahtevajo 20 odstotne vojne doklade.

Slovani v avstrijski vojski. „Moravska Orlice“ je priobčila statističen pregled odstotkov posebnih narodnosti v vsej avstro-ogrski vojski: 52 odstotkov je Slovanov, Rumunov in Madžarov skupno 42 odstotkov, Italijanov je 6 odstotkov. V vojni mornarici je Slovanov 56 odstotkov, Italijanov 27 odstotkov, Nemcev 10 odstotkov, Madžarov 7 odstotkov. V vojski je 3 odstotke Slovencev, 7 odstotkov Hrvatov in Srbov in 1 odstotek Italijanov.

Francoska križarka potopljena pri Tenedu. Kakor so izvedeli listi, v Carigradu se je druga francoska križarka, ki je bila v boju dne 17. t. m. težko poškodovana, ob obali otoka Tenedos potopila. Moštvo so druge ladje rešile.

„Svetovna vojska“. Pod tem naslovom je pričelo izhajati lepo delo v zvezkih v zalogi Katoliške Bukvarne v Ljubljani. Delo je opremljeno z lepimi slikami in bo nudilo enoten in nepretrgan popis današnjih bojev, poleg tega bo pa podalo tudi mnogo izvirnih črtic, slik in vojnih dogodkov, katerih niso prinesli časopisi. Uredništvo „Svetovne vojske“ ima namreč na razpolago že sedaj obilo dopisov in poročil po največ od slovenskih vojakov, ki so se vdeležili bojev na južnem ali severnem bojišču. Delo bo vsled tega zelo zanimivo in bo vredno, da si je shrani vsaka hiša za spomin na današnje težke dni svetovnih dogodkov. S prav posebnim zanimanjem pa bodo po tej knjigi posegli naši vojaki, ko se vrnejo iz bojišč, saj bodo popisani v knjigi boji, katerih so se sami vdeležili in ki so jim živo v spominu. Časopisi se pogube, ta knjiga pa bo ostala v spomin nam in znanec, saj bo nudila kroniko slovenskega junaštva.

Vsak posamezen zvezek, ki je dokaj obširen, velja 60 vin., četrtletno (6 zvezkov) pa znaša samo 3 krone, katere je treba poslati pri naročilu naprej.

Najnovejša poročila.

Pred Dardanelami vlada zadnje dni mir. Sovražne države so dosedanje velike izgube malo vstrašile; kljub temu se napovedujejo novi napadi.

Potopljena je bilaglasom uradnega nemškega poročila nemška križarka „Dresden“.

Boji z Rusi. Uradno se poroča: Boji v karpatskem delu od Užoka do sedla Konieczna trajajo dalje. V zadnjih dveh dneh so naši zopet odbili močne ruske napade in pri tem ujeli 3300 Rusov. V nekem boju, pri Wyszkowu, se nam je posrečilo vreči sovražnika iz njegovih postojank in ujeti 8 častnikov in 685 mož.

Pri zasledovanju iz Memela prepodenih Rusov so nemške čete vzele ruski Krottingen in osvobodile nad 3000 nemških prebivalcev, katere so odpeljali Rusi.

Na Francoskem je položaj neizpremenjen, vrše se le manjši boji.

Napetost med Japonsko, Kitajsko in Ameriko dan na dan narašča; vse pričakuje v najkrajšem času, da bo izbruhnila tudi med temi vojska. Amerika nastopa za Kitajce.

Papežu se bo bržkone posrečilo doseči, da vojujoče se države izmenjajo civilne ujetnike od gotove starosti.

Pegasti legar.

Napisal primarij dr. Fr. Derganc v „Slovencu“.

(Konec)

Pri nobeni nalezljivi bolezni ne zbolijo človek takoj po infekciji (okuženju), ne takoj potem, ko je prišel kužni strup (bakterije) v telo. Naravno! Kajti pri infekciji pride samo majhno število povzročiteljev v telo (skozi nos, usta, rano), in malo število sovražnikov ne more še izzvati hude vojske, ki ji pravimo bolezen. Sovražnik se mora še-le pomnožiti, povečati svojo armado do gotovega števila, potem še-le zadivja vojska v taki silovitosti, da jo občuti zadnji del, zadnja celica telesne države. Tisti čas, ki poteče od prve infekcije do nastopa bolezni, se imenuje z zdravniškim imenom inkubacija. Inkubacija traja pri različnih nalezljivih boleznih različno dolgo, n. pr.:

Inkubacija traja za trebušni legar 2 do 3 tedne, za povratni legar 5 do 8 dni, za kolero 1 do 4 dni, za kugo 2 do 7 dni, za influenco 1 do 4 dni, za koze 10 do 14 dni, za škrlatino 3 do 11 dni, za ošpice 8 do 14 dni.

Razni povzročitelji potrebujejo torej različno dobo, da se dovolj pomnožijo in pripravijo za odločilni napad. Pri pegastem legarju znaša inkubacija 4 do 21 dni, to se pravi: ako si prišel v nevarno dotiko z bolnikom, lahko potečejo od tistega hipa pa do izbruha bolezni najmanj 4 dnevi, največ 21 dni, predno zbolíš. In ako po preteku teh 21 dni inkubacije ne oboliš, potem je sigurno, da se takrat nisi inficiral (okužil), da je torej v tem slučaju obolenje izključeno. Sedaj tudi razumemo, zakaj država premišljeno in opravičeno zahteva, da organi javnega zdravstva vsakega človeka, sumljivega bolezni ali infekcije, osamijo (izolirajo) za dobo inkubacije dotične bolezni. Ministrstvo za uk in bogočastje je z odredbo z dne 22. febr. 1915 določilo čas 22 dni za osamo (Absonderung) oseb, osumljenih pegastega legarja. Osamo (karentena, kontumac, izolacija) morajo preživeti osamljeni v posebnem prostoru ali poslopju, strogo zastraženi in ločeni od zunanjega sveta, tako, da se v kali zaduši vsako razširjenje bolezni.

Kateri so prvi znaki bolezni in kako pa spoznamo sigurno, da je obolen bolnik za pegastim legarjem? Že par dni pred nastopom toži bolnik o glavobolu, težkih nogah, slabem spanju, nahodu in kašlju, oči ga skelijo in težko golta (vnetje grla). Potem ga pa kar naenkrat strese huda zima z visoko vročino 39 do 40 stopinj, žila udari 100 do 120 krat v minuti. Istočasno postanejo bolečine v glavi in

hrbtišču neznosne, bolniku je slabo in bljuje. Obraz je rdeč zabuhel. Bolnik je čudno dremoten (somnolent) in ponoči se mu blede. Med 3. in 5. dnem se razvije značilni izpuščaj po trebuhu, prsih, po lahteh do rok in po krakih do nog v obliki bledordečih, kakor leča velikih peg (zato pegasti legar).

V začetku drugega tedna doseže bolezen svoj vrhunec: bolnik je nezavesten, blede se mu neprestano, otipava in vleče za odejo, se nemirno obrača po postelji in poskuša celo vstati ali skočiti iz postelje.

V drugi polovici drugega tedna nastopi kriza ali odločitev, smrt ali zdravje. Če se obrne bolezen na dobro, vročina pade in bolnik sladko zaspi prvič po par tednih in se kakor prerojen prebudi iz trdnega spanja. Posebno nevaren je tisti slučaj pegastega legarja, pri katerem nastopijo v rdečih pegah krvavitve v obliki večjih ali manjših pik, kakor da je pičila bolha (fudroajantna hemoragična oblika). Bolnik umre že tekom prvega tedna. Kdor je preстал bolezen, ne more več zboleti v drugo.

Vsak človek brez izjeme je sposoben infekcije s pegastim legarjem, varni so pred njim samo dojenčki v prvem polletju. Bolezen je v obče nevarnejša za tiste, ki so prekoračili 40. leto, posebno za tiste, ki stradajo in živijo v zanemarjenih razmerah in stanovanjih. Zato se imenuje pegasti legar tudi gladovni ali vojni legar. Smrtnost je v posameznih epidemijah različna, ob dobrem značaju bolezni jih umre 6 do 10, ob hudem 30 do 60 od sto bolnikov. Stalno se nahaja in razsaja pegasti legar na Angleškem in Irskem, na Poljskem, Ruskem in na Balkanu, odkoder se bolezen širi v naše kraje, posebno v časih vojske.

Kakor že omenjeno, prenašajo bolezen najbrže samo uši vseh vrst, zlasti pa oblečne uši. Nevarni so tudi drugi mrčesi, kakor bolha, stenica, klop, muhe in komarji. Osobito o muhi vemo, da prenaša naravnost uši.

Boj zoper uši se deli na dva postopa: 1. v zatiranje uši na telesu, v perilu in obleki, v stanovanju; 2. v obrambo nalezljive ušivosti tistih, ki so po svojem poklicu prisiljeni občevati z ušivimi ali sumljivimi osebami (duhovnik, zdravnik, domačin, strežaj) ali pa prebivati v okuženih krajih (bojišče). Uši so posebno občutljive za dišave, močan duh jih pomori. Močno dišeča olja (kakor janežovo (Anisöl), kópričevo (Fenchelöl), klinčkov (Nelkenöl), evkaliptovo in bergmotovo olje) jih ugonobi hitro in zanesljivo; enako tudi vroča vodena para, bencin, petrolej, žveplo, naftin in voda skuhanega tobaka. Gnide v obleki poginejo samo v žveplenem dimu, še sigurnejše v bencinovem soparu in v vroči vodeni pari (v desinfektorju).

Uši na telesu zatremo, če namažemo ušiva mesta z mešanico petroleja in olja (vsakega pol), čez noč zavežemo, drugo jutro z milom in toplo vodo izmijemo. Gnide odstranimo, če potem lase še s kisom zmočimo in gostim glavnikom počesemo. Tudi sivo mazilo (dobi se v lekarni) je dobro. Pralne dele obleke razkužimo najbolje z vročo vodeno paro v desinfektorju,

Velika svota denarja 154-0-4

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 13, Ljubljana.

V najem se odda 168

precej velika njiva na mestnem polju.

Več se izve pri gospej Luser.

Hranilnice in posojilnice in druge zadrage, ste že sklenile koliko izvodov „Dolenjskih Novic“ boste naročili? Če še niste, storite to takoj!

Do 1. aprila naj dobi vsak naročnik vsaj še enega naročnika!

ali pa tako, da razobesimo obleko v zrako-tesnih zabojih ali prostorih, ki jih potem napolnimo z dimom gorečega žvepla ali soparom puhtečega bencina. Kažuhovina in usnjevinina se sme razkužiti samo z žveplom in bencinom.

Kdor prebiva v okuženem kraju (na jišcu), se zavaruje proti ušem, če si nareže vsakih par dni telo ali telesno perilo kakim dišečim oljem (janežovo, koprivo, klinčkov, bergamotovo, evkaliptovo olje) v obliki mazila ali tekočine (30 do 40 delov olja in 70 do 80 delov špirta) in sicer zlasti okoli vratu, zapestja in gležnjev. Zadošča tudi, če se perilo večkrat na teden poškopri z dišečo tekočino ali če se naveže okoli vratu flanelasta vrečica z vato, namočeno z dišečo tekočino. Za dalje časa služi postop, da potresemo notranjo stran perila z naftalinom ali žvepleno moko, ki jo s krtačo vdrnemo v blago. Žveplena moka se priporoča posebno vojakom, ki se ne morejo večkrat preobleči. Pošiljajmo torej svojim dragim vojakom v okuženih krajih dišeča mazila, dišeče tekočine, naftalin in žvepleno moko! Tako jih najlažje obvarujemo smrti pegastega legarja, ki je že v marsikateri vojski pomoril več vojakov nego sovražnikovo orožje.

Dopisi.

Od dolenske Save. Prejeli smo od g. Fr. de Cecco naslednji dopis iz Čateža ob Savi, ki živo priča, kako spoštovanje uživajo „Dolenske Novice“ pri razumnih Dolenjcih.

Skozi 30 let. Kakor bi pripovedoval dolgo in lepo povest, kakor bi zlagal najlepše pesmice in delal zaključek svojemu dejanju in se radoval vsega tega, kar sem storil, se mi zdi ob pogledu na vas, „Dolenske Novice“. Zdi se mi, da imam pred seboj prijatelja, dobrega in izkušenega, ki je mnogo, mnogo izkusil na tem svetu, in mi sedaj razlaga dogodke svojega življenja. Poslušam ga z največjim zanimanjem, kakor poslušam otrok svojega skrbnega očeta, ki ga podučuje v vsem tem, kar mu bo koristilo v življenju. Zdi se mi, da imam pred seboj očeta, ki je skrbel vse svoje življenje za svoje drage doma; mučil se je, a ne za-se, ampak za druge. Zdi se mi, da ob svoji tridesetletnici govori nekaterim nehvaležnim otrokom, češ: dostikrat sem bil pozabljen od vas, a vse eno sem vas ljubil in se radi vas mučil do danes. Spoznajta vsaj sedaj svojega častitljivega prijatelja in se vsaj sedaj pokažite hvaležne sinove, ki radi volje pomagajo svojemu skrbnemu očetu.

Pa me boš vprašal, dragi bralec „Dol. Novic“, kdo je ta prijatelj? Ali ga še nisi pogodil? Kdo drugi, kakor „Dolenske Novice“ same, ki so v minulemu letu dovršile svoj trideseti letnik? Da, „tri križe imajo že na svojem hrbtu.“ In vendar še niso opešale; nasprotno kličejo, ko zaključujejo svoj trideseti letnik, vsem znanem in prijateljem: „Ob sklepu svojega jubilejnega leta prosimo vse svoje znance in prijatelje, da nam ostanejo zvesti in naklonjeni tudi v bodoče. Želimo, da se krog naših prijateljev in znancev še bolj razširi, zato prosimo vsakega izmed naših naročnikov in prijateljev, da se potrudijo pridobiti še vsaj enega naročnika in sodelavca. To nam bo v največje veselje ob naši tridesetletnici in s podvojenimi močmi bomo tudi v bodoče skrbeli, da bodo naši naročniki vsestransko zadovoljni.“

Kaj nam je torej storiti? Nič drugega, kakor to, kar zahteva in prosi naš list od nas. Skrbimo, dragi Dolenjci, da se naš list vsestransko razširi! Zavedajmo se, da so bile „Dolenske Novice“ skozi 30 let na delu za nas; skozi vsa ta leta je bila posvečena vsa listova skrb pouku slovenskega ljudstva, zlasti Dolenjcev. Skozi 30 let še torej niso opešale — še žele delovati za svoje ljudstvo! Ali boš torej, prijatelj odrekel svojo pomoč? Ni-

kakor! skrbeli bomo vsi združeno, da se bo število naročnikov in sodelavcev vsaj podvojilo. Vsak naročnik naj pridobi še vsaj enega naročnika in „Novice“ se bodo pomladile in utrdile na novo in s svežimi močmi delovale naprej za svoje ljudstvo! Skozi 30 let so delovale „Novice“ za nas — mi se pa vsaj to leto, ko obhajajo svojo tridesetletnico, potrudimo za-nje! Storimo vsaj to leto dolžnost in Bog nam bo pomagal pri našem delu in čuval tudi nadalje naš list, „Dolenske Novice“!

Belokranjski - vestnik. -

Padla sta na severnem bojišču Anton Vukšinić, posestnik in mlinar na Božakovem št. 3; padel je dne 9. sept. 1914 pri Grodeku. V bolnišnici Satoralja Ujhely na Ogrskem je umrl za ozeblinami Ivan Težak, posestnik in mlinar na Božakovem št. 11; umrl je dne 21. novembra 1914. Prvi je bil star 29 let, drugi 32 let; med seboj sta bila kot soseda neločljiva prijatelja. Obadva sta bila trdna gospodarja in zaluščata mladi vdovi z več otroki.

Cene v Belikrajini pred 29. do 30. leti. Leta 1886. in 1887. je stala govedina v Lipniku na Hrvatskem stari funt, to je dobrega pol kilograma, po 20 vin. Janci so bili po 3 do 6 K. Telečja glava pa 60 vin. Kokoši so se dobile po 60 do 80 vin. Bokali slivovke ali tropinovca je stal 80 vin., a brinjevca 1 krono. Vedree vina, to je 28 litrov, se je dobilo za 4 K, vrhutega pa je bilo še po 1 do 2 bokala „námетка“.

Iz Adlešič 18. marca. Kakor sem sporočil dozdej v svojih dopisih o naših vojakihi, v vojski padlih, o ranjenih in ujetnikih, tako naj naznanim še imena naših pogrešenih vojakov, o katerih ni nobenih vesti od začetka vojske sem in ne vemo, so li v vojski padli, ali pa so bili ujeti. Ti so: Jure Cvitkovič, posestnik iz Tribuč h. št. 3, star 26 let. O njem se je sicer poročalo, da je bil v vojski padel, vendar pa to najbrž ne bo res, ampak le, da je bil ranjen in potem od Rusov ujet, kakor se sploh misli. — Drugi je Mate Vrebec, samec, posestnik iz Tribuč h. št. 21., star 36 let, rezervist. Ta je skoraj gotovo padel, ker je prišlo neki od glavarstva vprašanje, koga je imel pri hiši. Ima samo 2 sestre in četrt zemlje. — Tretji je Ivan Adlešič iz Gorenjec h. št. 7., star 25 let. Pred par leti je prišel iz Amerike in je bil potrjen. Služi še-le drugo leto. — Četrti je Ivan Vranešič iz Gorenjec h. št. 2., samec, star 24 let. — Peti pa je Miko Veselič iz Vrhovec h. št. 8, samec, star 22 let, ki služi še-le prvo leto.

Naj pripomnim tu še opazko k računu, koliko potrebuje pismo iz Rusije do nas. Ako se računa po datumu poštnega pečata na Ruskem, kdaj je bilo namreč pismo oddano, tedaj se mora odšteti vselej 13 dni, da se dobi pravi čas, ker računajo Rusi vsi po julijanskem koledarju, ki je 13 dni za našim štetjem.

Književnost.

Svetovne vojske 10. sešitek je pravkar izšel kot dopolnilo k 9. sešitku, ki je nadaljeval s popisi bojev na jugu, so v 10. sešitku priobčena zanimiva pisma slovenskih vojakov, ki stoje tam doli nasproti sovražniku. Znanstvena revija „Čas“ je v zadnji svoji številki objavila o „Svetovni vojski“ priporočilo, v katerem povdarja pomen tega dela zlasti v tem, da zbira „Svetovna vojska“ gradivo za delo „Sloveni in svetovna vojska“. Tudi 10. sešitek je objavljen tudi spored celega dela „Svetovne vojske“. Iz tega sporeda se naročniki lahko prepričajo, da bo delo „Svetovna vojska“ v resnici zanimivo in bogato z ozirom na naše slovenske razmere

v sedanji vojski. „Svetovna vojska“ bo objavila tudi popise bojev med nemškimi, avstrijskimi in japonskimi četami, med Rusi, Turki, Angleži in boje v zraku. Posebno zanimivo se bodo čitala pisma Slovencev, ki se nahajajo v raznih ujetništvih, katera bodo priobčena v enem prihodnjih sešitkov. 10. sešitku „Svetovne vojske“ je bil za naročnike priložen tudi krasni zemljevid Evrope. — „Svetovna vojska“ se naroča v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Zahvala.

Globoko ginjeni po tolikih dokazih vsestranskega, iskrenega sočutja, ki so nam došli povodom smrti naše srčno dobre hčerke, sestrice

Emilije Ogrin

in ne v stanu, se vsakemu posebej zahvaliti, prosimo tem potom sprejeti našo najsrčnejšo zahvalo.

Iskrena hvala tudi za mnoge poklonjene krasne vence in za mnogobrojno spremstvo na zadnji poti pokojnice.

Novomesto, 23. marca 1915.

165

Rodbina Ogrin-ova.

Zahvala.

Za vse ljubeznjive dokaze sočutja in tolažbe povodom bolezni in smrti našega ljubljene soproga, odnosno najboljšega očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Mihael-a Srimšeg

kakor tudi za obilno spremstvo umrlega k zadnjemu počitku, izrekamo najpričnejšo zahvalo. Posebej se še zahvaljujemo za pokojniku izkazano zadnjo čast: preč. duhovščini iz Šmihela, č. oo. frančiškonom in usmiljenim bratom, č. sestram usmiljenkam, blagorodnemu gosp. dež. poslancu in županu Jos. Zureu, blagorod. gospodu Jos. Bergmannu, stotniku unif. mešč. garde, ter vsem drugim velečlenim gg. zastopnikom iz Šmihela in Novega mesta.

Šmihel, 23. sušca 1915.

167

Žalujoči ostali.

Izročajte „Dolenske Novice!“

Zahvala.

Za vse blage dokaze srčnega sočutja povodom bolezni in smrti naše iskreno-ljubljene najboljša mamice, gospe

Apolonije Bervar

kakor tudi za mnogobrojno časteče spremstvo rajne k zadnjemu počitku, izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znančcem našo prisrčno zahvalo.

V prvi vrsti pa velja naša iskrena hvala višjemu okr. zdravniku, preblagorodnemu g. dr. J. Vaupotič-u, ki je z nemornim trudom in z izvanrednim in ljubeznivim ravnanjem lajšal v mučopolni blezni bolnici njeno trpljenje. — Nadalje se še posebno zahvaljujemo preč. kapiteljsk duhovščini, gg. oo. frančiškonom, gg. usmiljenim bratom, č. usmiljenkam, blagorodnim višjim in nižjim uradnikom ter sploh slavnemu občinstvu iz mesta in okice in vsem, ki so izkazali pokojnici zaajo čast.

Bog plačaj vsem in vsakemu posebej stotokrat!

Novomesto, 21. sušca 1915.

166

Žalujoči ostali.

Dražbeni oklic.

E 863/14

12

Dne 21. aprila 1915 dopoldne ob polu 10. uri bo pri c. krokožnem sodišču, v izbi št. 31, na podstavi s tem odobrenih pogojev dražba sledečih nepremičnin:

Zeml. knjiga Mirnapeč, vl. št. 217: gozd. Cen. vredn. 400 K. Najm. ponudek 267 K. Vl. št. 278^{1/2}: njiva. Cen. vredn. 800 K. Najm. ponudek 534 K. — Zemlj. knjiga Zagrica, vl. št. 453: hiša in svinjak, gospodarsko poslopje, pod in kozole podrt, gozd (parc. št. 2128/11). Čn. vredn. 1320 K. Najm. ponudek 880 K. Vl. št. 454:3 njive, gozd. Cen. vredn. 1260 K. Najm. ponudek 840 K. Vl. št. 552: gozd. Cen. vredn. 300 K. Najm. pon. 20 K. — Zemlj. knjiga Hmelčič, vl. št. 643: njiva. Čn. vredn. 300 K. Najm. pon. 200 K. — K. nepremični zemlj. knjiga vl. št. 453 k. o. Zagrica spadajo sledeče pritlikine: 1 kopa škupe, vredna 14 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovem, odd. IV., dne 2. marca 1915.

164

Pohištvo

iz zaluščine oskrbnika Gross-a na Ruperčvrhu žel. postaja Birčnavas, obstoječe iz skoraj popolnoma nove oprave za spalno in jedilno sobo in starega glasovirja, se za ceno 575 kron takoj proda.

161-0-2

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

== v lastnem domu v Kandiji ==

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ 0/0

1-0-51

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Modna trgovina

A. D R A M E

Novo mesto

vljudno priporoča krasno izbiro najmodernejših

damskih in otroških slamnikov
pristnih nojevih peres, rož in drugega nakita, po najnižji ceni.

Centjene dame se prosijo, da čim preje oddajo slamnike, da se pošljejo v popravilo.